

УДК 227.2

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.55.27>

ЗАКЛИК ПАВЛА ДО ЖІНОК ПОКРИВАТИ ГОЛОВУ – 1 КОРИНТЯН 11:2-16

Богдан Шумчук, Д. Стрієнко

*Український гуманітарний інститут,
кафедра філософії, теології та історії церкви
вул. Інститутська, 14, 08292, м. Буча, Україна
<https://orcid.org/0009-0001-5344-8752>*

Питання ролі жінки у суспільстві постає з давніх часів. Одні відносять їх у статус підпорядкування чоловіку, інші прирівнюють, треті підіймають над усіма іншими. Від давнини і до сьогодні про роль статус і функцію жінки проходили суперечки. І сьогодні образ жінки та чоловіка не має однієї думки. Що стосується життя та діяльності жінки в церковно-християнському контексті маємо не менше дискусій та колізій.

У цій роботі досліджується питання покривання жінок у церкві, згідно тексту першого послання апостола Павла до Коринтян 11:2-16. На сьогодні різниця у цьому питанні є між світовими релігіями, а також і в одній християнській релігії, де Біблія є Святим Письмом християни не знаходять однієї думки на один текст письма. Враховуючи історичний фон, культуру тогочасного суспільства, час написання та обставини життя церкви християн у Коринті можна виокремити певні аспекти, що пояснюють заклик апостола Павла до такої практики.

Проведено аналіз текстологічного контексту показує ширшу картину проблеми послання апостола. Вивчення проблеми послання дає змогу розкрити суть тексту, котра вказує на питання покори, скромності та істинної краси характеру християнина. Цей аспект відкриває не стільки особливе ставлення до до жінки, скільки показує як в той чи інший час культурні особливості впливають на вираження покори людини, що для християн важливо як в той час, так і сьогодні. Культурне середовище того часу змушує до певної поведінки та стилю поклоніння. Так як і сьогодні культура диктує елементи поведінки, що вказують характер тої чи іншої особи. Аналогічним чином середовище сьогодення змінює ознаки скромності та покори, які притаманні для християнина. Також практика чи ж то традиція, про яку говорить Павло, для нього видається не застарілою чи тривіальною, а скоріше хорошим переданням, якого слід дотримуватися, не дивлячись на те, що прийшло воно від застарілої практики служіння Ізраїльського народу.

Також теологічний аналіз показав, що принцип покори та скромності у церкви лежить не в покриванні голови, а в підпорядкуванню Богу, котрий є вищий чоловіка та дружини. Також опитування показує переважаючу кількість голосів на користь служіння без покривала на голові і вбачають цю традицію хорошою на час написання послання, але не актуальною на сьогоднішній час.

Ключові слова: жінка, покривало, церква, апостол Павло, перше послання до Коринтян.

Проблематика дослідження. В християнських середовищах ідуть суперечки про те чи має жінка покривати голову у церкві. Часто в таких розмовах приводять як аргумент уривок: 1 Кор. 11:2-16. В цих текстах Павло говорить, що кожен чоловік, який молиться чи пророкує з покритою головою, осоромлює свою голову, а кожна жінка яка пророкує з головою відкритою то вона осоромлює себе, бо чоловік він образ і слава Бога, а жінка чоловікові слава [4]. Чи це дійсно правда? Чи має жінка ходити в церкву з покритою головою?

У Біблійні часи це була обов'язкова традиція в громадах та синагогах. На сьогодні традиції у багатьох церквах змінилися в той час як у інших ні. У дискусії між двома групами прихильників служіння з покритою головою та без не існує конкретної спільної

думки. 1 Кор. 11:2-16 створює багато дискусій та врешті-решт цей же текст і має вяснити чи повинна жінка служити з покритою головою чи ні? Тому ретельне дослідження цього питання допоможе розібратись в тому, що має на увазі Павло і чому він це говорить.

Мета дослідження: Проаналізувати уривок із першого послання апостола Павла до Коринтян 11: 2-16. Для досягнення зазначеної мети потрібно виконати наступні задачі:

1. Провести критичний аналіз текстів 1 Кор. 11:2-16
 - Зробити контекстуальний аналіз текстів
 - Зробити теологічний аналіз текстів
2. Дослідити сучасність покривання голови

Розглядаючи ширший контекст Нового Завіту можемо знайти такий текст: 1 Петра 3:3-4 «А окрасою їм нехай буде не зовнішне, заплітання волосся та навішання золота або вибирання одяг, але захована людина серця в нетлінні лагідного й мовчазного духа, що дорогоцінне перед Богом» [4]. Мова ведеться про те, що жінка має бути лагідною, мовчазною перед Богом і саме це прикрашає її у першу чергу. Носити золото та прикраси не є ознакою краси людини. Аналогічним чином апостол Павло у Посланні до 1 Тимофія 2:9-10 говорить, що жінки мають робити добрі вчинки, присвячуватись на побожність, таким чином вони прикрашають себе.

Аналіз літературних джерел. Дослідження уривку: 1 Кор. 11:2-16 можна помітити, що уривок обговорюють багато теологів та церковних лідерів. Чималу увагу приділено темі покривання голови жінкам в церкві, але важко визначитись яка думка є правильною, та однозначною, оскільки на цю тему існує багато варіацій в залежності від конкретної церковної традиції, культурного контексту та індивідуальних переконань. Деякі церковні спільноти дотримуються традиції покривання голови (православні, католицька церква, частина протестантських церков). Вважається, що покривання голови є символом покорі і підпорядкування перед Богом і чоловіком, і це засновано на тексті 1 Коринтян. Такої ж думки притримувалися деякі теологи: Іринеї Ліонський, Тертуліан та інші.

Іринеї Ліонський, один з ранніх християнських теологів II століття, неявно згадує про покривання голови жінками в церкві в своїх творах. Він вважав що жінка повинна виявляти покору і підпорядкованість, зокрема, шляхом відповідного зовнішнього вигляду. В його творі «Проти ересей», Іринеї висловлює концепцію про підпорядкованість і ретельний зовнішній вигляд, який може включати й покривання голови. Точні висловлювання Іринея щодо цього питання можуть бути знайдені у його творах, які вивчаються та аналізуються теологами та істориками церковної доктрини [6].

Тертуліан, християнський письменник і теолог II–III століття, висловлював думку про те, що жінки мають покривати голову в церкві. У своїй праці «Про водне хрещення» (De Baptismo), він зазначав, що жінка, яка не покриває голову в церкві, зневажає свого чоловіка, оскільки покривання голови є символом підпорядкування. Тертуліан вважав, що це відповідно до Біблії і правильного порядку речей. Його погляди стали важливими в розвитку ранньохристиянської етики та практики [1].

Дивлячись на інтерпретацію та пояснення тексту, виникають запитання до жінок, котрі покривають голову. Якщо вони не будуть покривати голову в церкві, чи буде це означати, що вони зневажають своїх чоловіків? На модерне середовище ця заборона точно справить враження. Тому цей уривок залишає запитання: навіщо зараз жінкам покривати голову і чому дружина має підкорятися чоловікові, можливо це тільки часові та культурні аспекти?

Зробивши історико-культурний та контекстуальний аналіз тексту 1 Коринтян 11:2-16, ми можемо побачити культуру того часу. Перше послання до Коринтян було

написано апостолом Павлом приблизно 54–55 роках в місті Ефес. Причиною написання було те, що церква того часу стикалася з різними вченнями, суперечками щодо моральних питань, а також питань духовних дарів. Павло написав це послання, щоб виправити ці проблеми, надати поради щодо вирішення конфліктів та підтримки єдності в церкві.

У давньоримському світі покривання голови вважалося знаком покорності та поклоніння. Це було доволі розповсюдженою практикою у багатьох культурах, включаючи юдеїв та греків. У юдейській традиції покривання голови було символом шанування перед Богом і виявом покорності перед Ним. Зараз у християнстві це може бути пов'язане зі звичаєм, символом скромності та визнанням Божої влади. Покривання голови також мало би вказувати на соціальний статус людини. Наприклад в багатьох культурах тільки жінки низького класу не повинні були прикривати голову. Також у церковних обрядах покривання голови могло мати свої специфічні, символічні значення, відображаючи покору перед Богом та церковною владою.

Апостол Павло висловлює свої погляди на покривання голови у жінок у контексті церковних зборів. Павло стверджував, що чоловік повинен молитися та проповідувати без покритої голови, тоді як жінка, коли молиться чи пророкує, повинна покривати голову. Апостол пояснює символічно: чоловік є головою жінки, Христос є головою Церкви. Також Павло вважає, що покривання голови жінки є покора чоловікові та порядку, який повинен бути в церкві. Він зазначає, що жінка, яка не прикриває голову, майже те ж саме, що й острижена. Павло також тримав традиції і культурні погляди того часу, де покривання голови вважалося важливим символом. Він використовує цю символічність для підтримки свого вчення про порядок церкви. Павло надавав духовне тлумачення покривання голови, звертаючи до образу Христа і Церкви.

Якщо дивитись на тодішню культуру, жінки покривали голову тому, що це було символом відданості своїм чоловікам та поклонінню Богові. Сьогодні, багато заміжніх жінок не покривають голову, але носять каблучку, що показує відданість чоловіку. Та Бог хоче, щоб жінки не тільки віддані були, але й показували, що готові підтримувати чоловіка і виконувати служіння в церкві.

При більш поглибленому розгляді уривка 1 Коринтян 11:2-16, ми бачимо що 16 текст дає розуміння як потрібно поводитись в церкві. Відкривши текст оригіналу можемо зауважити певні моменти.

Чоловіки (грец. κεφαλή) це слово перекладається як «голова» в буквальному значенні і переносному значеннях: авторитет або покривання голови в обряді. Жінка (грец. γυνή) перекладається як «жінка» або «дружина». У тексті це означає що жінки мають покривати голову під час молитви або пророцтва. Слово «чоловік» або «чоловіча особа» (грец. άνήρ) вживається у контексті того як чоловіки мають ставитися до Христа; (грец. δόξα) «величати, славити» або «проявляти славу», у цьому тексті означає те, що чоловіки і жінки виявляють славу Богу через свої дії зокрема через покривання голови; (грец. κατακαλύπτέσθω) «покривати або закривати», вживається для опису того, як жінки мають покривати голову [2].

Ці слова є ключовими для розуміння тексту, і Павло намагався передати зміст вірша щодо взаємовідносин між чоловіком і жінкою в контексті релігійного звичаю. В Еф. 5:22-33 автор зазначає про належні відносини між чоловіком і дружиною, порівнюючи їх з відносинами між Христом і церквою. Павло закликає дружин підпорядковуватися своїм чоловікам, а чоловіків любити дружин так, як Христос полюбив церкву і за неї Він віддав своє життя. В Кол. 3:18-19 Павло знову закликає дружин підпорядковуватися своїм чоловікам у всьому, а чоловіків любити своїх дружин [4].

Фредерік Дейлі, як сучасний богослов, розглядає питання покривання голови жінок в церкві з контекстуально-культурної перспективи. Він вважає, що важливо розуміти культурні та історичні умови, у яких були написані святі писання, щоб правильно інтерпретувати їх в сучасному контексті [3].

Дейлі підкреслює, що покривання голови жінок у першому листі до Коринтян було пов'язане з культурними звичаями того часу, де це було важливим знаком скромності та підпорядкування. Він наголошує, що цей звичай може бути зрозумілим як вираз певного культурного контексту і необов'язково має бути застосований беззастережно у сучасному світі [3].

У своїх роботах Дейлі вказує на те, що культурні та соціальні умови змінилися, і покривання голови для жінок може бути розглянуте з урахуванням цих змін. Він закликає до того, щоб церква розуміла це вчення як вираз конкретного культурного моменту, а не як універсальне правило [3].

Якщо візьмемо загальну думку з цього уривку, то побачимо, що мова йде про порядок в церкві і на богослужінні. Павло говорить про покривання голови як символ покорі і підпорядкування. Також Біблія вчить про взаємовідносини між чоловіком і дружиною, закликаючи, що жінка має бути підтримкою чоловіка, а чоловік взаємністю показувати свою підтримку їй. Та головною підтримкою сім'ї є Бог, і без Нього немає миру в сім'ї, і не може бути взаємопорозуміння дружини і чоловіка. Павло надає дуже гарний приклад стосунків між чоловіком і дружиною, і вказує що головним ключем в цих стосунках є Бог.

На тему покривання голови жінок в церкві було проведено опитування з 3 питань, у якому взяло 7 чоловіків і 33 дівчини.

Перше питання: «Як ви думаєте, чи повинна дівчина/жінка покривати голову?» Проаналізувавши його, можна побачити, що лише 12,5 % людей, вважають що жінка повинна покривати голову. Нижче можна побачити діаграму відповідей (див. Рис. 1).

Як ви думаєте, чи повинна дівчина/жінка покривати голову ?

40 ответов

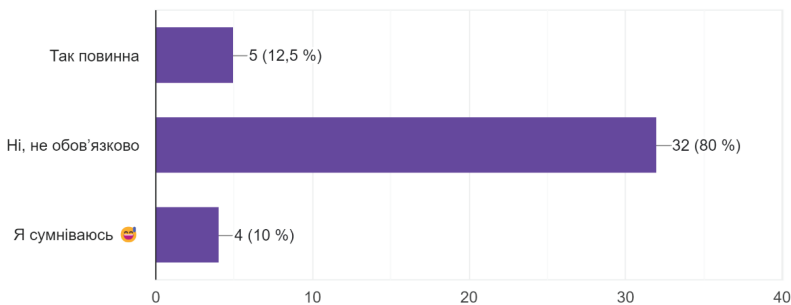

Рис. 1. Як ви думаєте, чи повинна дівчина/жінка покривати голову?

Друге питання: «Чому Ви так вважаєте?». Деякі респонденти зазначили, що значення вірша стосується культури того часу, коли жінка показує свою покору перед Богом і чоловіком. Деякі вважали, що в їхніх церквах тримаються такого принципу, а деякі казали «що не потрібно ховати красу від Бога», де краса маєтись на увазі волосся.

Третє питання: «Що для вас означає покривання голови?». Багато респондентів вважали, що це «забобонність», деякі вважали, що це має релігійне значення, а деякі говорили, що покривання голови означає прийти із покiрністю до Бога.

Підсумовуючи результати анкетування можна припустити, що жінка/дівчина може покривати голову в церкві якщо брати до уваги те що це символ покори. Сьогодні цей символ не завжди викликає покору чи асоціюється з нею. Час написання апостолом Павлом послання до Коринтян показує, що покривання означало покору Богові і чоловікові. Але, незважаючи на те, що час змінився, жінка/дівчина все ще на шляху вірності Богу та чоловіку, що повинно проявлятися у зовнішності та діях.

Висновок. Тема покривання голови жінок залишається цікавою. Слова апостола Павла про покривання голови жінкам у буквальному сенсі відносяться до того часу коли він це писав. Зараз покривання голови означає для когось хустку, для когось покору чоловікові, але кожна жінка сама для себе вирішує чи потрібно покривати голову. Саме слово «покривання» означає покоря Богові, тому це ми маємо пам'ятати, що перш за все покорятись потрібно Богові а не чоловікові. «Хочу ж я, щоб ви знали, що всякому чоловікові голова – Христос, а жінці голова – чоловік, голова ж Христові – Бог» (1 Кор. 11:3).

Список використаної літератури

1. Cambridge Patristic Texts / ed. by A. J. Mason. Tertulian «De Baptismo», 1908.
2. O'Donnell W. Headcovering and Lord's Supper: The 1 Corinthians 11 Symbolic Church Meeting Observances about the Special Ministries of Women, the Church, and the Lord. Independently published, 2021. 129 p.
3. Phillips D. Covered Glory: 1 Corinthians 11 & The Christian Use of Headcoverings. 2015. URL: <https://write2david.github.io/CoveredGlory.pdf> (date of access: 03.04.2024).
4. Біблія. Переклад І. Огієнко. 1962. URL: <https://www.wordproject.org/bibles/uk/index.htm> (дата звернення: 15.03.2024).
5. Гугл-форма. Дівчата/жінки і покривання голови в церкві. *Google Forms*. URL: <http://surl.li/xvilor> (дата звернення: 16.05.2024).
6. Іринеї ЄП. Ліонський. *Apologet*. URL: <http://surl.li/ofsw0q> (дата звернення: 15.03.2024).

PAUL'S CALL FOR WOMEN TO COVER THEIR HEADS – 1 CORINTHIANS 11:2-16

Bohdan Shumchuk, D. Strienko

*Ukrainian Institute of Arts and Sciences,
Department of Philosophy, Theology and Church History
Instytutska str., 14, 08292, Bucha, Ukraine*

The question of the role of women in society has been raised since ancient times. Some attribute it to the status of subordination to men, others equate it, and others raise it above all others. From ancient times to the present day, there have been disputes about the role, status and function of women. And today, the image of women and men does not have a single opinion. As for the life and work of women in the church-Christian context, there are no less discussions and collisions.

This work examines the issue of covering women in the church, according to the text of the first epistle of the Apostle Paul to the Corinthians 11:2-16. Today, the difference in this issue between world religions, as well as in one Christian religion where the Bible is the Holy Scripture, Christians do not find one opinion on one text of the letter. Considering the historical background, the culture of the society of that time, the time of writing and the circumstances of the life of the Christian

church in Corinth, we can highlight certain aspects that explain the call of the Apostle Paul to such a practice.

The conducted analysis of the textual context shows a broader picture of the problem of the apostle's message. The study of the problem of the message allows us to reveal the essence of the text, indicating submission, modesty and the true beauty of the character of a Christian. This aspect reveals not so much a special attitude towards women, but rather shows how at one time or another, cultural characteristics affect the expression of human submission, which is important for Christians both then and today. The cultural environment of that time forces a certain behavior and style of worship. Since today, culture dictates elements of behavior that indicate the character of a particular person. Similarly, the environment of today changes the signs of modesty and submission that are inherent in a Christian. Also, the practice or tradition that Paul speaks of does not seem outdated or trivial to him, but rather a good transmission that should be followed, despite the fact that it came from the outdated practice of serving the people of Israel. Also, theological analysis has shown that the principle of submission and modesty in the church lies not in covering the head, but in submission to God, who is above husband and wife. The poll also shows a preponderance of votes in favor of serving without a head covering and sees this tradition as good at the time of writing, but not relevant today.

Key words: woman, veil, church, apostle Paul, the first letter to the Corinthians.